

Natura 2000

en fælles indsats på ulige vilkår

Inden sommerferien skal forslag til handleplanerne til Natura 2000 indsatsen i 2013-2015 være vedtaget i kommunerne.

Af | Irene Brandt

I begyndelsen af december sidste år offentliggjorde regeringen Natura 2000-planerne, samtidig arrangerede Naturstyrelsen og KL kick off-møder for ansatte i Naturstyrelsen og kommunerne, hvor rammerne for handleplanlægningen blev præsenteret - herunder en præsentation af det handleplanparadigme KTC, KL og Naturstyrelsen har udarbejdet i fællesskab, med det formål at sikre et godt samarbejde mellem de forskellige planmyndigheder - både i forhold til udarbejdelse og implementeringen af handleplanerne.

To myndigheder - skæv finansiering

Både før og efter offentliggørelsen af Natura 2000 planen er der blevet peget på en række

misforhold, som desværre ikke er blevet rettet i den færdige plan. Desværre er det forhold, som lægger sten i vejen for alle de gode intentioner om at samarbejde omkring opgaveløsningen til gavn for naturen.

Naturstyrelsen har fået ansvaret for en del af naturindsatsen (se faktaboks), men hovedparten skal kommunerne gennemføre. Indsatsen finansieres gennem EU midler (LDP og Life-programmet). Derudover skal kommunerne skaffe 228 mio. kr. (76 mio. kr. pr. år). Den samlede udgift til Natura 2000 2013-2015 (første planperiode) er 1,8 mia. kr. Dermed gøres der et kraftigt indhug i de midler, kommunerne hidtil har brugt på naturindsatsen - nemlig 100 mio. kr. pr. år., som i øvrigt er små 40 mio. kr.

mere end kommunerne fik fra amterne til at løse opgaven i 2007. Det bliver med andre ord meget svært for kommunerne at 'omprioritering i bloktilskuddet', der er jo som bekendt mange andre kommunale opgaver, der mangler penge. Dertil kommer, at kommunerne ikke - som de private skovejere - kan få tilskud fra EU-midlerne til for eksempel bekæmpelse af invasive arter i kommunale skove.

Klare mål - svage redskaber

Der er opstillet mål for indsatsen i hvert af de 246 Natura 2000-områder. Naturstyrelsen og kommunerne vil blive målt på, om de når målene. Konkurrencen bliver hård, for de eneste midler, myndighederne har

FAKTA

Fra Kick off møderne: Samarbejde – en nødvendighed!

Der kan f.eks. være behov for samarbejde om:

1. Hvem der etablerer ny habitatnatur?
2. Hvordan arter på udpegningsgrundlaget skal håndteres?
3. Hvordan modstridende naturinteresser skal håndteres?
4. Hvordan der sikres en koordineret indsats i skov med og uden fredskovspligt?
5. Hvordan der sikres en koordineret indsats på tværs af offentlige og privatejede arealer?

Hvem løser opgaverne?

Kommunerne skal udarbejde handleplaner for det åbne land, de kystnære arealer og de skove, der ikke er fredskovspligtige. Naturstyrelsen skal udarbejde handleplaner for de fredskovpligtige skove. Offentlige ejere kan vælge at udarbejde driftsplaner på egne arealer - i stedet for at kommuner eller Naturstyrelsen udarbejder handleplaner.

Ca. 80 kommuner skal udarbejde handleplaner for ca. 200 Natura 2000-områder og efterfølgende implementere indsatsen i perioden 2013-2015.

til at gennemføre en indsats med, er over-
talelse - idet det er frivilligt for de private
lodsejere, om de ønsker at indgå i et sam-
arbejde. Der bliver med andre ord god brug
for at gentage mantraet fra kick off-møder-
ne: Samarbejde mellem kommunerne og
Naturstyrelsen er en nødvendighed!

Fokus i de to myndigheder bør ikke
lægges på målopfyldelsen men dér, hvor
naturen bedst sikres. Et eksempel fra et af
pilotprojekterne illustrerer problematikken.
Naturplanen omfatter blandt andet arealer
langs et vandløb, hvor kommunen har udpe-
get potentielle områder med højt realise-
ringspotentiale til (gen)-etablering af rigkær
i å-dalen. Oven for ådalen er der fredsskov,
og på disse arealer har Naturstyrelsen ud-

>

Kommunerne skal udarbejde
handleplaner for det åbne land, de
kystnære arealer og de skove, der
ikke er fredskovspligtige.

Udfordringen i første planperiode

- Mål: Stoppe naturens tilbagegang i områderne
- Indsats:
 - 130.000 ha naturpleje
 - 4.000 ha ny natur
 - 16.000 ha mere vådt ved at fjerne dræn og grøfter
 - 20.000 ha skov beskyttes
 - Reducere forstyrrelser
 - Mindre ammoniak
- Økonomi: 1,8 mia. kr.

Finansiering af den samlede indsats

- Statens budget for de samlede pleje- og projektudgifter til Natura 2000-indsatsen er ca. 1,8 mia. kr.
- EUs landdistriktsprogram (LDP) skal finansiere 1,5 mia. kr.
- EUs Life-program skal finansiere 75 mio. kr.
- De resterende 228 mio. kr. skal ifølge staten finansieres ved kommunal omprioritering i bloktilskuddet. Dette svarer til 76 mio. kr. pr. år i perioden 2013-2015.

Udarbejdelse af handleplan Kommunalbestyrelsen skal:

- Senest 8. juni 2012 vedtage et forslag til en Natura 2000-handleplan
- Offentliggøre forslaget med en høring på mindst 8 uger
- Senest 8. dec. 2012 vedtage den endelige handleplan.

>

peget to områder, hvor der måske kan etableres sure overdrev. Valget af den indsats, der giver det bedste natur, kan i dette tilfælde kun realiseres, hvis samarbejdet etableres med udgangspunkt i naturen og ikke i kravet om, at hver myndighed skal nå de fastsatte mål.

Ønsker, der bør imødekommes

Som det fremgår af faktaboksen om finansiering af indsatsen, er det primært Landdistriktsmidlerne, der skal finansiere indsatsen. Her er kommunerne i dag totalt uden indflydelse. NaturErhvervstyrelsen har kun pligt til at søge oplysninger på Miljøportalen om de arealer, der søges tilskud til. Men kommunerne har oplevet tilfælde, hvor kommunerne har måttet betale erstatning til landmænd, som først har fået tilskud fra Landdistriktsmidlerne til afgræsning af arealer, for derefter af kommunen at få at vide, at afgræsningen af arealet af hensyn til naturen ikke må finde sted i det støttede omfang. I begyndelsen af december afgav KL sit høringssvar til den nye bekendtgørelse for Natura 2000 plejeordninger. Heri pegede KL på følgende krav, som bør imødekommes:

- At kommunerne som handleplanmyndighed kan inddrages i aftaler ml. NaturErhvervstyrelsen og lodsejer
- At ekstra tillæg knyttes til ekstra vilkår – og at der skabes mulighed for jordfordeling som ved vådområdeindsatsen
- At der skabes mulighed for 10- eller 20-årige aftaler med tinglysning, idet det ville være langt mere omkostningseffektive for lodsejer, stat og kommuner
- At faciliterende indsats – i forlængelse af ovenstående - bør kunne finansieres over landdistriktsprogrammet, bl.a. med mulighed for at oprette græsningslaug m.m.

Indsatsen er underfinansieret

Den nære natur betaler for Natura 2000

Af | Irene Brandt

228 mio. kr. af indsatsen i Natura 2000 planerne skal ifølge staten finansieres ved kommunal omprioritering i bloktilskuddet. Dette svarer til 76 mio. kr. pr. år i perioden 2013-2015.

Kommunerne fik ved kommunalreformen i 2007 overført naturforvaltningsmidler for 62,9 mio. kr. pr. år til naturpleje og -projekter, da de overtog naturopgaverne. Miljøministeriet overtog amternes øvrige midler til naturprojekter og -pleje.

KL og Miljøministeriet er derfor i dialog om finansiering af Natura 2000-indsatsen – og forventer en afklaring medio 2012. Hvis der ikke ændres på finansieringen, skal de 76 mio. kr. pr. år findes ved en gennemgribende neddrogning af den nuværende kommunale naturforvaltning.

Grotesk

KL reagerede skarpt da Miljøministeren præsenterede de længe ventede naturplaner og fulgte dermed op på den kritik af Naturplanerne, som blandt andre KTCs faggruppe for Natur og Overfladevand, NOV, har rejst. Kritikken peger på det groteske i, at årtiers indsats for naturpleje og

friluftsliv tabes på gulvet, fordi pengene til naturplanerne skal tages fra den nuværende naturindsats.

”Hvis finansieringen af naturplanerne ikke ændres, vil årtiers indsats for friluftsliv og naturpleje stoppe, og det vil være et selvmål af dimensioner,” udtalte Martin Damm, formand for KLs Teknik- og Miljøudvalg, i en pressemeddelelse i forbindelse med offentliggørelsen af naturplanerne..

Kommunerne prioriterer naturindsatsen meget højt og bruger betydeligt flere penge på området, end de fik, da de overtog opgaven ved kommunalreformen. Sidste år brugte kommunerne 100 mio. kr. på konkrete tiltag inden for natur og friluftsliv. Det er ud af disse penge, at de nye tiltag tænkes finansieret.

”En besparelse på 75% om året vil betyde en total neddrogning af en velfungerende dansk naturforvaltning, der har kørt i årtier. Lad os i stedet gå på begge ben og både sikre den nære natur og den natur, der er omfattet af EUs naturdirektiver,” udtalte Martin Damm